

HORIZONT 2020/10

Migrációkutató Intézet

Veszprémy László Bernát: [Antiszemita nézetek Nyugat- és Észak-Európába érkezett muszlim bevándorlók között](#)

Veszprémy László Bernát: Antiszemita nézetek Nyugat- és Észak-Európába érkezett muszlim bevándorlók között

1. BEVEZETÉS

A 2015-ös migrációs válság számos téren indított be kritikus társadalmi, gazdasági és politikai diskurzust a tömeges illegális bevándorlás jelenségével kapcsolatban. Ennek pusztán az egyik, ám fontos vetülete volt az antiszemitizmus kérdése. Már a 2015-ös év során felbukkantak a fősodorú német sajtóban is a következő szalagcímek: „Még több antiszemitizmust hoznak a menekültek Németországba?” (*Süddeutsche Zeitung*), „Mi lesz a menekültek zsidóellenességéből?” (*Die Welt*), „Aggódnak a menekültek új antiszemitizmusa miatt” (*Tagesspiegel*), „Importált antiszemitizmus” (*Spiegel Online*).¹

Hasonló példák azonban a politikából is idézhetők. 2016 novemberében Erika Steinbach akkori CDU-s parlamenti képviselő például az arab országokban uralkodó antiszemitizmusra mutató híreket kommentált úgy közösségimédia-oldalán, miszerint „egy éven belül egymillióval több antiszemitánk lesz”.² Armin Laschet pedig, Észak-Rajna-Vesztfália akkori kereszténydemokrata tartományi miniszterelnöke egyik 2018-as interjújában az antiszemitizmus növekedésének egyik okaként a 2015-ös migrációs válságot nevezte meg.³ S végül még a deklaráltan liberális The New York Times 2019 tavaszi cikke is kénytelen volt beismerni, hogy „szá-

ABSZTRAKT

A Migrációkutató Intézet legfrissebb elemzésében a tömeges bevándorlás, a migráció és az antiszemitizmus kérdését vizsgálja, különös tekintettel a bevándorló háttérű nyugat-európai közösségekben és a migránsok között tapasztalható antiszemita nézetekre és sztereotípiákra. Tanulmányunkban bemutatjuk, hogy a tömeges bevándorlással és antiszemitizmussal kapcsolatos diskurzus hogyan erősödött meg a 2015-ös migrációs válságot követően, és a nyugat-európai zsidó közösségekben milyen aggodalmakat fogalmaztak meg.

¹ ARNOLD 2017b, 6.

² TWITTER 2015.

³ ADERET 2018.

mos felmérés mutatja, hogy németországi és más európai országok muszlim lakossága nagyobb arányban mutat antiszemita nézeteket, mint a többségi társadalom”.⁴

A fentebbi kritikus diskurzus a nyugat-európai zsidó közösségekbe is utat talált. Raphael Evers volt rotterdami, majd düsseldorfi főrabbi ezen sorok írójának adott 2017-es interjúja szerint „közel-keleti háttérű emberek” részéről tapasztalt antiszemitizmust Hollandiában.⁵ Shimon Lasker brüsszeli ortodox rabbi szerint a tömeges bevándorlásnak „természetesen” van köze a növekvő antiszemitizmushoz.⁶ David Pinto szociológus, az Amszterdami Egyetem oktatója ugyanezen riport szerint úgy fogalmazott, hogy „van antiszemitizmus – most sokkal több, mint valaha. Főleg a marokkói muszlim fiatalok a felelősek érte”.⁷ A legnagyobb német-zsidó ernyőszervezet, a Németországi Zsidók Központi Tanácsa a muszlim országokból érkező bevándorlók számára javasolt antiszemitizmus-elleni oktatási programot 2018-ban. Abraham Lehrer alelnök szerint „sok ilyen [muszlim országból érkező – V. L. B.] embert olyan rezsimek befolyásoltak, ahol az antiszemitizmus az állami gondolkodás része”. Azért, hogy az ilyen emberek később Németországban „ne fejtsék ki nyíltan nézeteiket”, „integrációs kurzusukat” kell kifejleszteni számukra – vélekedett a zsidó vezető.⁸

A fentiek tükrében érdemes megvizsgálni, hogy valóban gyakrabban vallanak-e antiszemita nézeteket az európai muszlimok; ez a jelenség jelent volt-e már a migrációs válság előtt is; és hogy tapasztalható-e magas fokú antiszemitizmus a 2015-ös migrációs válság során Európába érkezett muszlim migránsok között.

2. AZ ANTISZEMITIZMUS ÉS A TÖMEGES BEVÁNDORLÁS

Egy 2009-es, az Egyesült Királyságra fókuszáló tanulmány szerint „kevés, muszlimok között végzett közvéleménykutatás tartalmazott antiszemitizmusra vonatkozó kérdéseket” Nyugat-Európában.⁹ Néhány használható kivétel azonban ismert.

Az első témánkba vágó kutatást 1997-ben végezték németországi török származású fiatalok körében, akiknek 33,2%-a egyetértett a feltevessel, miszerint a cionizmus veszélyt jelent az izlámra.¹⁰

---

⁴ ANGELOS 2019.

⁵ VESZPRÉMY 2017b.

⁶ VESZPRÉMY 2017c.

⁷ VESZPRÉMY 2017b.

⁸ BBC 2018.

⁹ JIKELI 2009, 3.

¹⁰ JIKELI 2015, 41-43.

Egy 2004-es, 10 ezer svéd diák által kitöltött felmérés hat kérdést tartalmazott, mely az antiszemita nézeteket vizsgálta. A muszlim diákok 8,3%-a értett egyet a felmérés szerint egyes antiszemita nézetekkel, míg a keresztény diákoknak csupán 3,7%-a.¹¹

A Populus 2005-ös felmérése szerint a brit muszlimok 53%-a szerint a zsidóknak túl nagy a befolyása a brit külpolitikára, 46%-uk szerint a zsidók irányítják a médiát és a politikát, és 37%-uk szerint a zsidók legitim célpontok a „közel-keleti igazság ügyében” vívott küzdelemben.¹² Egy 2006-os Pew-felmérés szerint a brit muszlimok 47%-a negatívan tekintett a zsidókra, míg ez a szám a többségi társadalom körében 7%. A felmérés szerint a franciaországi muszlimok 28%-a tekintett negatívan a zsidókra, a nem-muszlim franciáknak azonban csak 13%-a. Németországban a muszlimok 44%-a, a nem-muszlimoknak azonban csak a 22%-a.¹³

Egy 2009-es, a dán Aarhus Egyetemen végzett felmérés török, pakisztáni, szomáliai és palesztin bevándorlók nézeteit hasonlította össze honos dánokéval. A felmérés eredménye szerint előbbiekek között az antiszemita sztereotípiákat vallók aránya 75% volt, míg a dán etnikumúak között 20%.¹⁴

Hasonló eredményekre jutott három, a német kormány által megrendelt vagy támogatott felmérés. Az első ilyen kutatás 2007-ben megállapította, hogy a muszlim bevándorló, nem-muszlim bevándorló és honos német diákok közül a muszlim diákok utasították el legjobban a zsidókat (15,7%).¹⁵ A második (2009-10 között) végzett felmérés szerint a németországi muszlim fiatalok 25%-a egyetértett a két állítással, miszerint a Közel-Kelet minden bajának oka Izrael, és hogy a zsidóknak távoznuk kell a Közel-Keletről. (Az állításokkal a nem-muszlim német fiataloknak 5%-a értett egyet).¹⁶ A harmadik, öt éven át végzett és hat országot – Ausztria, Belgium, Franciaország, Németország, Hollandia, Svédország – átfogó, 2013-ban zárult kutatás, melyet a WZB berlini társadalomtudományi központ végzett el török és marokkói háttérű személyek megkérdezésével, arra jutott, hogy a muszlim válaszadók 45%-a szerint „nem szabad megbízni” a zsidókban.¹⁷ S ugyan nem a német kormány támogatásával készült, ám érdemes idézni a 2010-es, németországi diákok között készült felmérést, mely alapján az állítással, miszerint „az én vallásomban figyelmeztetnek minket, hogy ne bízunk a zsidókban”, a török háttérű diákok 15,2%-a, a különböző arab országokból származó diákok 18,2%-a, és a kurd

---

¹¹ JIKELI 2015, 45.

¹² JIKELI 2009, 4.

¹³ JIKELI 2015, 41-42.

¹⁴ JIKELI 2015, 41-44.

¹⁵ BREITFELD 2007, 275.

¹⁶ JIKELI 2015, 43.

¹⁷ FATAH 2015, 128.; ISRAEL NATIONAL NEWS é.n.

diákok 20,8%-a értett egyet. A nem bevándorló háttérű diákoknál az egyetértők aránya 2,8% volt.¹⁸

2011-ben holland nyelvű brüsszeli középiskolák diákjai között végeztek felmérést, melyek alapján a muszlim diákok 56,8%-a értett egyet azzal, hogy „a zsidók a világon mindent uralni akarnak”, 29,9%-uk azzal, hogy „a zsidók azt hiszik, jobbak mindenkinél”, 28,6%-uk azzal, hogy „ha zsidókkal üzletelsz, különösen óvatosnak kell lenned”, és 28,4%-uk azzal, hogy „a zsidók háborúra uszítanak másokat”. A nem-muszlim diákok sorrendben 10,5%-ban, 12,9%-ban, 12,9%-ban és 7,7%-ban értettek egyet a fenti állításokkal – mindegyik esetben „alulmaradva” muszlim diáktársaikkal szemben.¹⁹ 2013-ban genti és antwerpeni muszlim diákok között ismételték meg a felmérést, akiknek 45-50%-a értett egyet különböző antiszemita sztereotípiákkal. A nem-muszlim diákok 10%-a értett egyet hasonló nézetekkel a felmérés során.²⁰

A holland kormány 2015-ös felmérése szerint, melyet a Verwey Jonker Institute holland társadalomkutató intézet végzett el, a holland muszlimok 12%-a „nem pozitívan” tekint a zsidókra, míg a nem-muszlim holland lakosság esetében ez az arány 2%. A holland muszlimok 40%-a „nem pozitívan” tekint az izraeli zsidókra, ugyanez a szám a nem-muszlim lakosság körében 10%. A cionizmust a holland muszlimok 66%-a tekintette „nem pozitívnak”, míg a nem-muszlimok 6%-a érzett csak ugyanígy, ám Izrael állam megítélése terén volt a legnagyobb az eltérés: a muszlimok 62%-a tekintett „nem pozitívan” a zsidó államra, szemben a nem-muszlimok körében mért 13%-os aránnyal.²¹ Érdemes megjegyezni, hogy a brit Institute for Jewish Policy Research 2015-ös felmérése szerint azon brit lakosok körében a legnépszerűbb az Iszlám Állam és a Hamász is, akik a legelőítéltebbek Izraellel szemben.²² Az ADL 2015 nyarán külön a nyugat-európai muszlim közösségekre fókuszálva végzett felmérést: eredményei szerint a belga muszlimok 68%-a, a spanyol muszlimok 62%-a, a német és az olasz muszlimok 56%-a, a brit muszlimok 54%-a és a francia muszlimok 49%-a vallott antiszemita nézeteket. Általánosságban a nyugat-európai muszlimok 55%-a bizonyult antiszemitának.²³

A két legfrissebb eredményért pedig ismét az Egyesült Királyságból érkező adatokhoz kell fordulnunk. Az ICM brit kutatóintézet hasonló eredményre jutott 2016-ban: a brit muszlimoknak mindössze 26%-a tekinti problémának az antiszemizmust, míg ugyanez a szám az átlagos

---

¹⁸ JIKELI 2015, 43-44.

¹⁹ JIKELI 2015, 44.

²⁰ JIKELI 2015, 44.

²¹ ANTISEMITISM 2015.

²² BOYD 2015, 14.

²³ SHERMAN 2015.

nem-muszlim britek között 46%. A brit muszlimok 35%-a egyetértett azzal az állítással, miszerint a zsidóknak túl nagy hatalma van az Egyesült Királyságban, szemben a nem-muszlimok között tapasztalt 9%-kal. A zsidók brit kormányra gyakorolt befolyását a brit muszlimok 31%-a érezte túl nagyának, szemben a nem-muszlimok közti 7%-kal. A brit muszlimok 39%-a gondolta úgy, hogy a zsidóknak túl nagy a befolyása a médiára, a nem-muszlim briteknek azonban csak 10%-a értett egyet ezzel az állítással. A zsidóknak gazdaságra gyakorolt befolyását a brit muszlimok 44%-a érezte túl nagyának, szemben a nem-muszlimok körében felmért 18%-kal. A brit muszlimok 40%-a vélekedett úgy, hogy a zsidók hűségesebbek Izraelhez, mint az Egyesült Királysághoz, 35%-uk szerint pedig „túl sokat beszélnek a holokausztról”. A brit muszlimok 26%-a szerint a zsidók felelnek a világban tapasztalható háborúkért, 27%-uk szerint pedig a zsidók viselkedése felelős az antiszemitizmusért.²⁴

A brit Institute for Jewish Policy Research 2017-es felmérése szerint míg a nem-muszlim britek közel 80%-a fogadja el az állítást, miszerint a brit zsidók éppen annyira britek, mint a nem-zsidó britek, ez a szám a muszlimok között 61%, a vallásos muszlimok között pedig 59%. Az állítást, miszerint a brit zsidók pozitívan járulnak hozzá a brit társadalomhoz, a nem-muszlim lakosság közel 60%-a fogadja el, míg a muszlimoknak csupán 37%-a, a vallásos muszlimoknak pedig 34%-a. A brit muszlimok 28%-a, a vallásos muszlimoknak pedig 34%-a fogadja el azt az állítást, miszerint „a zsidók azt hiszik, jobbak másoknál”. Az állítással, miszerint „a zsidók mások kárára gazdagodnak meg”, a muszlimok 27%-a és a vallásos muszlimok 33%-a ért egyet. A muszlimok 27%-a, a vallásos muszlimok 32%-a ért egyet azzal, hogy „a zsidóknak túl nagy a hatalma az Egyesült Királyságban”. Az állítással, miszerint „a zsidók a saját céljaikra használják a holokausztot”, a muszlimok 25%-a és a vallásos muszlimok 29%-a ért egyet. A muszlimok 22%-a szerint a „zsidók érdekei eltérnek a nem-zsidók érdekeitől”, és ezzel az állítással a vallásos muszlimok 28%-a ért egyet. (Az utóbbi öt állítással a nem-muszlim többségi társadalom tagjainak mindegyik esetben kevesebb, mint 20%-a értett egyet).²⁵

3. ANTISZEMITIZMUS ÉS A 2015-ÖS MIGRÁCIÓS VÁLSÁG

Egy 2017-es német tanulmány már bevezetőjében közölte, hogy „megalapozott kutatások a menekültek körében tapasztalható antiszemitizmusról” „egyelőre nem léteznek”.²⁶ Néhány emlékeztető eset azonban a média figyelmét is felkeltette. Egy palesztin migráns kislány, akivel Angela Merkel német kancellár is közös szereplést vállalt 2015-ben, nem sokkal később Izrael

²⁴ RASHTY 2016.

²⁵ STAETSKY 2017, 57.

²⁶ ARNOLD 2017b, 5.

megszűntetése mellett érvelt.²⁷ A Magyarországra érkezett palesztin migráns, Bazil Harara is visszhangokat keltett a magyar-zsidó sajtóban, amikor 2016-ban egy migrációt támogató baloldali rendezvényen zsidóellenes verseket szavalt el.²⁸ 2017 decemberében egy szír migráns támadott meg botokkal egy kóser éttermet Amszterdamban.²⁹

A fentiek tükrében először is érdemes megvizsgálni, hogy mennyire tűnik valószínűnek a felvetés, melyet Abraham Lehrer német-zsidó közösségi vezető is tett, s melyre tanulmányunk elején utaltunk: e szerint az Európába érkező muszlim migránsok többsége antiszemita kultúrájú országokból érkezik.

A feltételezés megvizsgálásához ismerni kell, hogy melyek azok a muszlim országok, amelyekből 2010 és 2016 között a legtöbb migráns érkezett Európába. A Pew adatai³⁰ szerint a lista élén Szíria áll 710 ezer fővel, majd Marokkó következik 370 ezer fővel, ezt követi Pakisztán 280 ezer, Banglades 250 ezer és Irán 220 ezer fővel. A lista külön vette a „menekülteket”, amelyekből 670 ezer szírt, 180 ezer afgánt, 150 ezer irakit és 60 ezer szomáliait említ meg. Ezekben országokban a muszlim lakosság aránya kivétel nélkül 92-100% között mozog.

Az ADL Közel-Keletre és Észak-Afrikára³¹ illetve Ázsiára³² vonatkozó adatai szerint Marokkóban a lakosság 80%-a, Bangladesben 32%-a, Iránban 56%-a és Irakban 92%-a antiszemita. Szíriára nem vonatkoznak hasonló adatok, ám Jonathan Bronitsky amerikai történész cikke szerint nem tűnik elrugaskodott feltevésnek, hogy a szír lakosság – a környező országok adatai alapján – cirka 80%-a szimpatizálhat antiszemita sztereotípiákkal.³³ Ugyan Pakisztánról sem nem található friss antiszemitizmus-adatok, az amerikai NCSJ 2006-os adatai szerint az antiszemitizmus a muszlim országban „széleskörű” jelenség,³⁴ illetve a Pew 2011-es felmérése szerint a pakisztániaknak mindössze 2%-a tekint pozitívan a zsidókra.³⁵ Afganisztánról és Szomáliáról még kevesebb információ érhető el. Egy 2019-es Afganisztánról szóló cikk szerint az országban „elterjedt” az antiszemitizmus.³⁶ Szomália esetében egy 2018-as cikk „vad antiszemitizmusról” számolt be,³⁷ ahogyan Ayaan Hirsi Ali neves szomáliai születésű libertárius író és közszereplő

---

²⁷ WEINTHAL 2015.

²⁸ VESZPRÉMY 2017a.

²⁹ VESZPRÉMY 2019.

³⁰ PEW 2017.

³¹ ADL b.

³² ADL a.

³³ BRONITSKY 2016.

³⁴ ARCHIVE 2005.

³⁵ PEW 2011.

³⁶ MEHRDAD 2019.

³⁷ KOBRIN 2018.

2019-es cikkében is „mindent átható muszlim antiszemitizmusról” beszélt egykori hazája kapcsán.³⁸

S bár a fent idézett tanulmány azt állította, hogy mérvadó kutatások nem elérhetők, néhány adatsor így is használható. A berlini Média, Kommunikációs és Kereskedelmi Főiskola (HMKW) 2016-os kutatása szerint berlini menekültcsaládok körében a kérdés kapcsán, miszerint mit szólnának, ha egy izraeli zsidó család költözne a szomszédjukba, a válaszok a következőképp oszlottak meg: 14% „nem jónak” ítélné meg a scenáriót, 26% „jónak”, 60%-nak pedig „mindegy”. Ezek az arányok magasabbak, mint az átlagos, nem bevándorló háttérű német családok körébe tapasztalt számok.³⁹

Egy Németországba érkezett migránsok között készült 2017-es interjúsorozat arra jutott, hogy bár szilárdan antiszemita nézete mindössze a migránsok töredékének volt, „számos” esetben hittek a megkérdezett migránsok bizonyos antiszemita sztereotípiákban.⁴⁰ Ugyanebben az évben 800 megkérdezett németországi (bajorországi) migráns pontosan fele vélte úgy, hogy a zsidóknak „túl nagy hatalma van a világon”.⁴¹

4. ÖSSZEGZÉS

Mint tanulmányunkban bemutattuk, a tömeges bevándorlással és antiszemitizmussal kapcsolatos diskurzus megerősödött a 2015-ös migrációs válságot követően, és a nyugat-európai zsidó közösségekben is aggodalmakat fogalmaztak meg. Ennek oka lehetett több olyan ismert eset, mikor médiafigyelembe került migránsok antiszemita nézeteket fogalmaztak meg vagy antiszemita támadásokat követtek el. Mint az elérhető közvélemény-kutatások alapján megállapítható, az antiszemita nézetek muszlim közösségekben való gyakoriságát, illetve a muszlimok társadalmi arányánál nagyobb reprezentációját már a kétezres évek elején több kutatás kimutatta. Hasonló adatok érhetőek el a 2010-es évek elejéről is. A több országra kiterjedően végzett kutatások átlagosan 50%-ban határozzák meg az antiszemita nézetek népszerűségét az európai muszlim lakosság körében. A 2015-ös migrációs válság során Európába érkezett tömegek esetében kevesebb ilyen kutatás érhető el, azonban ezek is az antiszemita nézetek mérhető vagy magas népszerűségét mutatták ki a migránsok között (maximum 50%). A konklúziót erősíti, hogy azok a muszlim országok, ahonnan a migránsok többsége érkezett az utóbbi években,

---

³⁸ ALI 2019.

³⁹ HMKW 2016, 13.

⁴⁰ ARNOLD 2017a, 55.

⁴¹ Sessler 2017.

mind a szakirodalom, mind a nemzetközi és/vagy zsidó sajtó tükrében kiemelkedően antisemiták.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- ADERET (2018): *Aderet, Ofer: Anti-Semitism is Growing Among Far Right and Muslim Migrants in Germany, State Premier Tells Haaretz*. 2018.09.03. Forrás: <https://www.haaretz.com/world-news/europe/.premium-anti-semitism-growing-in-germany-state-premier-tells-haaretz-1.6436155> (Megtekintve: 2019.11.04.)
- ADL (a) Forrás: <http://global100.adl.org/#map/asia> (Megtekintve: 2019.11.04.)
- ADL (b) Forrás: <http://global100.adl.org/#map/meast> (Megtekintve: 2019.11.04.)
- ALI (2019): Ali, Hirsi Ayaan: *Can Ilhan Omar Overcome Her Prejudice?* 2019.07.12. Forrás: <https://www.wsj.com/articles/can-ilhan-omar-overcome-her-prejudice-11562970265> (Megtekintve: 2019. november 4.).
- ANGELOS (2019): Angelos, James: *The New German Anti-Semitism*. 2019. május 21. Forrás: <https://www.nytimes.com/2019/05/21/magazine/anti-semitism-germany.html> (Megtekintve: 2019.11.02.)
- ANTISEMITISM (2015): *Antisemitism among young people in the Netherlands – Causes and trigger factors*. 2015.06.16. Forrás: <https://antisemitism.org.il/en/97486/> (Megtekintve: 2019.11.02.)
- ARCHIVE (2005): *U.S. Global Anti-Semitism Report. National Conference Supporting Jews*, 2005.01.05. Forrás: https://web.archive.org/web/20120205193654/http://www.ncsj.org/AuxPages/010505State_A-S.shtml (Megtekintve: 2019.11.04.)
- ARNOLD, König (2017a): Arnold, Sina, König, Jana: „Eine Million Antisemiten“? Einstellungen Geflüchteter zu Juden, zum Nahostkonflikt und zum Holocaust. In: *Discover Diversity. Politische Bildungsarbeit mit Geflüchteten*. Kreuzberger Initiative gegen Antisemitismus, Berlin.
- ARNOLD, König (2017b): Arnold, Sina, König, Jana: *Flucht und Antisemitismus*. Berliner Institut für empirische Integrations- und Migrationsforschung, Berlin.
- BBC (2018): *Germans Jews Propose Anti-Semitism Lessons For Muslim Migrants*. 2018.11.05. Forrás: <https://www.bbc.com/news/world-europe-46095808> (Megtekintve: 2019.11.02.)

- BOYD, Staetsky (2015): Boyd, Jonathan L., Staetsky, Daniel: *Could it happen here? What existing data tell us about contemporary antisemitism in the UK*. Forrás: https://www.jpr.org.uk/documents/JPR.2015.Policy_Debate_Contemporary_Antisemitism.pdf. p. 14. Megtekintve: 2019.11.04.)
- BRETTFELD, Wetzels (2007): Brettfeld Katrin, Wetzels, Peter: *Muslimen in Deutschland. Integration, Integrationsbarrieren, Religion und Einstellungen zu Demokratie, Rechtsstaat und politisch-religiös motivierter Gewalt*. Universität Hamburg, Hamburg.
- BRONITSKY (2016): Bronitsky, Jonathan: *Do Jews Defend Their Values By Helping Anti-Semites Immigrate To America?* 2016.12.05. Forrás: <https://www.tabletmag.com/jewish-news-and-politics/218925/helping-anti-semites-immigrate> (Megtekintve: 2019.11.04.)
- FATAH (2015): Fatah, Natasha: *After the Paris Attacks: Reflections on the Media*. In: *After the Paris Attacks. Responses in Canada, Europe and around the Globe*. Szerk. Edward M. Iacobucci, Stephen J. Toope. University of Toronto Press, Toronto-Buffalo-London, 2015. pp. 121-130.
- HMKW (2016): *Flüchtlinge 2016. Studie der HMKW zu Demokratieverständnis und Integrationsbereitschaft von Flüchtlingen 2016*. HMKW, Berlin.
- ISRAEL NATIONAL NEWS (É.n.): *Antisemitism, migrants and integration*. Forrás: <http://www.israelnationalnews.com/Articles/Article.aspx/23863> (Megtekintve: 2019.11.04.)
- JIKELI (2009): Jikeli, Günther: *Antisemitism Among Young Muslims in London*. Forrás: https://iibsa.org/wp-content/uploads/2012/08/Gunther_Jikeli.pdf (Megtekintve: 2019.11.04.)
- JIKELI (2015): Jikeli, Günther: *European Muslim Antisemitism. Why Young Urban Males Say They Don't Like Jews*. Indiana University Press, Bloomington, IN.
- KOBRIN (2018): Kobrin, Nancy Hartevelt: *What? There Were Jews in Somalia?!* 2018.01.28. Forrás: <https://www.jpost.com/Opinion/What-There-were-Jews-in-Somalia-540076> (Megtekintve: 2019.11.04.)
- MEHRDAD (2019): Mehrdad, Ezzatullah: *Kabul, With Jewish Population of 1, Still Suffers From Widespread Anti-Semitism*. 2019.07.16. Forrás: <https://www.timesofisrael.com/kabul-with-jewish-population-of-1-still-suffers-from-widespread-anti-semitism/> (Megtekintve: 2019.11.04.)

- PEW (2011): *Muslim-Western Tensions Persist*. 2011.07.21. Forrás: <https://www.pewresearch.org/global/2011/07/21/muslim-western-tensions-persist/> (Megtekintve: 2019.11.04.)
- PEW (2017): *Europe's Growing Muslim Population*. 2017.11.29. Forrás: <https://www.pewforum.org/2017/11/29/europes-growing-muslim-population/> (Megtekintve: 2019.11.04.)
- RASHTY (2016): Rashty, Sandy: *Poll reveals more than a third of British Muslims believe Jews have too much power in UK*. 2016.04.11. Forrás: <https://www.thejc.com/news/uk-news/poll-reveals-more-than-a-third-of-british-muslims-believe-jews-have-too-much-power-in-uk-1.63563> (Megtekintve: 2019.11.04.)
- SESSLER (2017): Sessler, Stefan: *So denken Bayerns Asylbewerber*. 2017.06.01. Forrás: <https://www.ovb-online.de/weltspiegel/bayern/denken-bayerns-asylbewerber-8371671.html> (Megtekintve: 2019.11.04.)
- SHERMAN (2015): Sherman, Eliezer: *ADL Poll Shows More than Half of Western European Muslims Harbor Antisemitic Beliefs*. 2015.06.30. Forrás: <http://www.algemeiner.com/2015/06/30/adl-poll-shows-more-than-half-of-western-european-muslims-harbor-antisemitic-beliefs/> (Megtekintve: 2019. november 4.).
- STAETSKY (2017): Staetsky, Daniel L.: *Antisemitism in Contemporary Great Britain. A study of attitudes towards Jews and Israel*. Institute for Jewish Policy Research, London, 2017.
- TWITTER (2015): <https://twitter.com/SteinbachErika/status/802212279945142272?lang=de> (Megtekintve: 2019.11.04.)
- VESZPRÉMY (2017a): Veszprémy László Bernát: *Progresszív korholás és machiavellista szép szavak*. 2017.02.07. Forrás: <https://www.szombat.org/velemeney/progressziv-korholas-es-machiavellista-szep-szavak> (Megtekintve: 2019.11.04.)
- VESZPRÉMY (2017b): Veszprémy László Bernát: *„Ha kikapcsolod a mikrofont, mesélek”*. 2017.05.30. Forrás: <https://www.szombat.org/politika/ha-kikapcsolod-a-mikrofont-meselek-antisemitizmus-hollandiaban> (Megtekintve: 2019.11.02.)
- VESZPRÉMY (2017c): Veszprémy László Bernát: *„A bevándorlók lángba borítják az országot” – Shimon Lasker brüsszeli rabbi a Mandinernek*. 2017.12.30. Forrás: <https://mandi->

[ner.hu/cikk/20171228_vezspremy_laszlo_bernat_a_bevandorlok_langba_boritjak_az_oroszgot_shimon_lasker_brusszeli_rabbi_a_mandinernek](https://mandiner.hu/cikk/20171228_vezspremy_laszlo_bernat_a_bevandorlok_langba_boritjak_az_oroszgot_shimon_lasker_brusszeli_rabbi_a_mandinernek) (Megtekintve: 2019.11.04.)

VESZPRÉMY (2019): Veszprémy László Bernát: *Ha nem akarsz bajt, ne viselj kípát. Hollandiában járt a Mandiner.* 2019.05.08. Forrás: https://mandiner.hu/cikk/20190508_hollandia_riport (Megtekintve: 2020.03.01.)

WEINTHAL (2015): Weinthal, Benjamin: *Palestinian Girl Whom Merkel Caused To Cry Wants To Abolish Israel.* 2015.07.28. Forrás: <https://www.jpost.com/Arab-Israeli-Conflict/Palestinian-girl-whom-Merkel-caused-to-cry-wants-to-abolish-Israel-410383> (Megtekintve: 2019.11.04.)

HORIZONT

A Migrációkutató Intézet elektronikus kiadványsorozata

Kiadó: **Migrációkutató Intézet**

Szerkesztés és tördelés: Kóczán András, Tóth Klaudia

Lektorálta: Marsai Viktor

A borítókép a szerző saját felvétele.

A kiadó elérhetősége: H-1518 Budapest, Pf. 155

Tel.: +36 1 372 0191

E-mail: info@migraciokutato.hu

Az elemzés és annak következtetései kizárólag a szerző magánvéleményét tükrözik, és nem tekinthetők a Migrációkutató Intézet álláspontjának.

© Veszprémy László Bernát, 2020

© Migrációkutató Intézet, 2020

ISSN 2677-1780